

ומשנינין: אמר רב פפא כנגד (104) תשעה כנורות ושני נבלים וצלצל אחד שאין פוחתין מהן, הוצרכו י"ב לויים. וכן מוכח מהפסוק, שנאמר במשמרת משוררים של גדליה "הוא ואחיו ובניו שנים עשר".

שנינו במתניתין: אין הקטן נכנס לעזרה לעבודה אלא בשעה שהלויים אומרים בשיר.

והוינן: מנא הני מילי?

ומשנינן: אמר רבי יוחנן, דאמר קרא "ויעמוד ישוע בניו ואחיו, קדמיאל ובניו, בני יהודה כאחד, לנצח על עושה המלאכה בבית האלוקים, בני הנדר, בניהם ואחיהם הלויים". וסוף הפסוק שכתוב "בניהם ואחיהם הלויים" מיותר, שהרי כבר הזכיר אצל כל אחד את בניו. אלא שבא לרבות קטנים. [תוס']

שנינו במתניתין: לא היו אומרים לא בנבל ולא בכנור אלא בפה וכו'.

ושיילינן: למימרא, דנבל להוד ובנור להוד,

ושני כלים הם? ואם כן לימא מתניתין דלא כר' יהודה? דתניא: רבי יהודה אומר, כנור של מקדש של (105) שבעת נימין היה. שנאמר "שורבץ שמחות את פניך". אל תיקרי שורבץ אלא שבע. ומדובר בשמחה לפני ה', כשיר שבמקדש.

וכנור של ימות המשיח של שמונה נימין. שנאמר "למנצח על השמינית", על נימה שמינית.

ושל עולם הבא של עשר נימין. שנאמר "עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור". ואומר עוד "הודו לה' בכנור, בנבל עשור זמרו לו, שירו לו שיר חדש". ובשיר של עולם הבא מדובר בפסוקים אלו שנאמר בהם "שיר" (106) בלשון זכר, ואילו שירות שבעולם הזה נקראות "שירה" בלשון נקבה כמבואר במכילתא. ומזה שלומד רבי יהודה שיש עשר נימין בכנור מ"נבל עשור" מוכח שכנור היינו נבל, ולא כמתניתין.

ומשנינן: אפילו תימא מתניתין כרבי יהודה, ואין סתירה. ולא קרא רבי יהודה לכנור נבל

לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות, ונוסף בימות המשיח שמחה אחת שאין שעבוד מלכויות כנגד זה נוסף עוד שיר אחד, ולעולם הבא כיון שאז יתעלה הקב"ה למעלה מעשר קדושות יש בו עשרה נימים לעשרה שירים.

106. תמה המהרש"א שזה רק בפסוק השני שנאמר בו "שיר" אך בפסוק הראשון עלי עשור ועלי נבל הרי לא נזכר שיר.

וביאר ששם נאמר בתחילת המזמור מזמור שיר ליום השבת והיינו יום שכולו שבת שזה העולם הבא, או שהראיה היא ממה שנאמר שם כי שמחתי ה' בפעלך וזה לעולם הבא שנשמח

104. אף על פי שבמשנה הקודמת מבואר שהיו גם שתי חצוצרות, ביארו התוספות לעיל [יא בד"ה אין] שבחצוצרות היו תוקעים הכהנים, וכאן נמנו רק הכלים שנגנו בהם הלויים וכנגדם היה מנין הלויים המשוררים בפה.

105. בטעם הדבר שבעולם הזה הכינור בן שבעה נימים בימות המשיח שמונה ושל עולם הבא עשרה נימים, ביאר המהרש"א שעולם הזה שנבאר בשבעת ימי בראשית כל הקדושות הם במספר שבע כמו שבת שמיטה יובל וספירת העומר, ובימות המשיח שחלוקים מעולם הזה בדבר אחד כמבואר בגמרא אין בין עולם הזה